

Podajmo se zdaj čez železni „Hradeckov most“, da pridemo na „mestni trg“ (Rathhausplatz). Veči del vse hiše tukaj na levi in desni strani se po stavbi, kakor tudi trg sam po svoji zasukani obliki, kažejo jako starinske. Mestna hiša (Rathaus, spačena v „rotovž“) je prav tako, kakor jo še danes vidimo, bila zidana okoli leta 1717.

Kar ste danes „škofija“ in sosedna na pol Kordinova na pol korarska hiša, ki je od zadej nekako podobna trdnjavi, tu so v 15. in 16. stoletju bivali Avstrijski vladarji. Vojvoda Ernest železni, ki je leta 1416. plemenitažem Ljubljanskim ukazal utrditi svoje hiše proti napadom Turškim, imel je današnjo škofijo za svojo rezidenco, kajti Ljubljana je prvega škofa še le dobila leta 1461.

Korarske hiše izvirajo iz 16. in 17. stoletja. Hiša s številko 13. „pred škofijo“, kjer stanuje danes kanonik pl. Hillmayer, kaže še danes napis: „domus canonici Kirchperger“, — hiša s številko 12, ki ni več korarska, ampak Jančarjeva, ima letno številko 1669. (Kon. prih.)

Politične stvari.

Če pride do vojske med Angleži in Rusi, kak jej utegne biti konec?

O tem vprašanju se zdaj povsod čujejo razgovori, se ve da vsi judovski Avstrijski in Angleški časniki unisono kričijo: „Moskovitar se mora pregnati in bode pregnan od Balkanskega polotoka!“

Čujmo tedaj, kako „Wehrzeitung“, strokovnjašk Dnnajski list, to reč razklada.

Časniki — pripoveduje ta list — ki tako za gotovo prerokujejo propad Rusom in zmago Angležem, najjasneje kažejo, da še Angleške vojne moči ne poznajo. Regularna armada šteje 144.894 mož in 482 topov, med temi 11.780 konjikov in 11.544 topničarjev. Pa še od teh je tretjina raztresena po Angleških naselbah, te tretjine bi tedaj Angleži v vojski z Rusi ne mogli rabiti. — Reserve štejejo 121.106 mož; od teh se prvi oddelek (70.000 mož) ravno sklicuje. O tej rezervi se ve, da je orožje dobro, nič prida pa so vojaki. Konjištvo in topništvo pa tudi nima kónj, treba bi bilo, jih za vojsko še le nakupiti, in, kar je še več, naučiti jih in privaditi. Koliko pa je vredna armada, ki si o začetku vojske še le mora iskati konj, vsak lahko sprevidi.

Pomočna vojna Angležev bi se spravila na 291.105 mož. Milice (narodne vojne) pa po postavi ne smejo zunaj dežele rabiti, k večemu po ukazu kraljice one polke, ki se za to ponudijo, po kanalskih otokih, na Gibraltaru in na Malti.

Če vse te vojne moči seštejemo, jih je vseh skup 557.103 mož, od katerih bi bila pa komaj polovica za rabo v vojski.

Kako močno je Angleško brodovje, o tem se natančnega ne ve. O vojski z Rusi bi ladije tudi večidel bile le za varstvo obrežja (primorja) in za prevažanje vojakov in vojne tvarine.

O moči Ruske armade smo mi že unidan pisali. Zdaj, ko je car ukazal na novo osnovati 3 divizije pešcev in 24 baterij, znaša število vojakov 900.000 mož in 1970 topov. Vojne na suhem ima Rusija memo Angležev najmanj trikrat več. Razen tega so Ruski vojaki vsi drugi korenjaki kakor Angleški. Star pregovor pravi, da „vojska je najboljša šola vojakom“. Rusi so tako težavno in strašno nevarno vojsko že slavno prestali, Angleškim vojakom pa manjka še krsta v voj-

ski, poskušnje v ognji. Ne dá se tajiti, da bi Angleži morebiti skonca, dokler bi bil boj le ob obrežju, tu pa tam Ruse nazaj potisnili; vse drugače pa bo, če se vojska razvija na suhem, v notranji Bolgariji. Rusi so tam danes že kakor doma.

Najprvo se bodo — se ve da — sprijeli in poganjali za Galipoljski polotok in za ustje Črnega morja, ker ni verjeti, da bi se sprijeli pri Carigradu. Dvomljivo je, če bodo Rusi mogli obdržati Galipolje in tako zapreti Angležem Belo (Marmarno) morje. Iztok Bospora v Črno morje pa bodo Rusi morali na vsak način držati, ker Rusija le tako more obrežje Črnega morja obraniti pred Angleškim brodovjem. Zato bodo Rusi podvivali se že o napovedi vojske zasesti trdnjave na obeh stranéh Bospora. To se pa tem lože zgodi, ker je Črno morje zdaj čisto prosto in se dadó vojne trume vsak hip od Varne in Batuma celó v Skader (Skutari) na Azijatski strani Bospora postaviti na suho. Da bi Angleži silili čez morske sooteske v Črno morje, to se skoro ne dá misliti, ker bi jim potem utegnili Rusi ne le prepreči pot nazaj, ampak jih celó popolnoma odrezati od domovine.

Brodovje Angleško bi moralo jadovati v Črno morje še le tedaj, ko bi Angleži na suhem zasedli obá bregova Bospora, potem Bujukdere, Rumeli in Kilios, in te kraje tako vtrdili, da bi brodovju tudi s suhega nihče ne mogel blizo. Za Angleže in Ruse so tedaj trdnjave ob Bosporu tisti Malakov, ob katerem so si leta 1854. Evropske vojne tako hudó glavo razbijale.

Pa še tudi potem, če bi se Angležem posrečilo, Dardanele in Bospor tudi od suhe strani popolnoma dobiti v svojo oblast, še Rusija ne bi nič izgubila — dobila bi sicer res tudi nič.

Prestriči Ruskim armadam zvezo z domovino, kar trdijo nekateri časniki, bi se Angležem utegnilo posrečiti le za par dni, če bi celó še Donavo v svojo oblast dobiti skušali. V obče bi Ruske armade pa imele navadno zvezo z domovino še prej ko slej, in to tem bolj, ker so Podonavske trdnjave Siščeva (Sili-strija), Rusčuk, Nikopolje in Vidin zasedene po Rusih. Boj na suhem, v Bolgariji, ki bi moral biti, če bi hoteli Angleži Ruse pregnati iz pridobljenega posestva, bil bi pa za Angleže celó prenevaren, menda Angleži nimajo ne enega vojskovodje, ki bi vzel to odgovornost ná-se.

Če bi Angleži toraj kje zmagati mogli, bi bilo to le pri Carigradu. Taka zmaga pa bi iztočno vprašanje le še bolj zavlekla. Angleži bi bili v Carigradu, Rusi pa v Drenopolji, dokler bi se ne pripetilo kaj nepričakovanega, kar bi te ali one pregnalo. — Tako piše izvedenec v „Wehrzeitung“.

Po vsem tem je Rusija že tako na trdnem, da jej ne bo kmalu kdo mogel do kože.

Naši dopisi.

V Gorici 28. aprila — Kakor v Kviškem, izvršil se je sijano tudi tabor (to je „Slogin“ zbor) v Kobaridu. Te dni je nesla deputacija 10 veljakov na teh taborjih izvoljena pod vodstvom profesorja in deželnega poslanca g. Povše-ta adreso do Nj. veličanstva v Trst, da jo gospod namestnik pošlje na Dunaj. Slovenska shoda in dotični sklepi so nekatere naše Lahe — prav za prav oba liberalna organa laška „L'isonzo“ in „Goriziano“ — hudo razdražili. Ker nista smela tolči konja, tolkla sta tem strastnejše po sedlu. Spravila sta se nad tista dva slovenska moža, ki sta imela ponjuci misli pri taborjih naj več opraviti, in ju pred (svojim) svetom ovájala. Sicer pa so te novice že pre-

cej zastarele, še zmerom novo pa je to, da se omenjena italijanska časnika silita verovati, da hočejo Slovenci povsod — prilično ali neprilično — svoj vpliv vrviti in širiti, da povsod v javnem življenju narodno politiko vganjajo. Tako je bilo spet nekaj škandalečka v kmetijski družbi. Pisal sem ni davno, da je poseben odsek predložil glavnemu odboru kandidate za društveno tajništvo in da je imel odbor nasvetovati enega izmed njih občnemu zboru, kateri je bil pretekli četrtek, 25. dne t. m. Z večino enega glasú je bil gl. odbor sklenil nasvetovati nekega Goričana, Kl. pl. Persa-o; manjšina je pa hotela nasvetovati nekega Neapolitanca (iz Abrucov), Muzii-a po imenu. Al po seji odborovi in pred občnim zborom je bila taka agitacija — tiha in javna — za tujca, da se je domačin odpovedal kandidaturi, in to — ker ni hotel postati tajnik po protekciji slovenski. — (To so prav stari predsodki naših ljubih someščanov.) Znabiti se je umaknil pa tudi za to, ker ne piše prav dobro italijanski. Za občni zbor preteklega četrтка je zbobnal „Isonzo“ skup svoje ljudi in — Neapolitanec Muzii je tajnik, vkljub temu, da je nekdo krepko povdarjal, da se spodobi dati prednost Avstrijancu (nekemu južnemu Tiroljcu.) In potlej bodo vendar še trdili Lahi, da Slovenci nosijo narodno politiko v kmetijsko družbo!! — Povedal sem pred, da se zavoljo taborjev i. dr. r. oba Italijanska dnevnika zaganjata v Slovence. Ni pa treba misliti, da sta si ta tekmeča med seboj dobra prijatla. Edina sta samo kar se tiče studa nad Slovenci, v družih rečeh pa sta si navskriž, kakor prejšnjih let naši slovenski časniki. Zdi se mi, da imata namen, drugi drugzega pogubiti. Če je njima to prav, bode komu drugzemu še bolj ugajalo.

Koretne na dolnjem Štajarskem 28. apr. (*Še kakih 28 hrastovih živih kokonov*) imam oddati. Kdor želi jih dobiti, naj se pri meni oglasi. Čas je pa zdaj že pričetni izrejo hrastovcev.

Andrej Krašovec,

cerkovnik in urar. (Post Tüffer.)

Iz Adlešič v Beli Kranji 27. aprila. — Naj se oglašim zopet v predragih nam „Novicah“ i kaj malega poročam iz Bele Kranje, iz katere le redkokrat kak glas doide časnikom, za katere se, žalibog, premalo brigajo naši rojaki, čeravno bi vsaka hiša morala imeti „Novice“, ki posebno za poduk kmetijskih gospodarjev neutrudljivo skrbijo, i se ne dá tajiti istina, da na poduku svet stoji i njega napredek. Komaj je kakovih 13 let, kar smo napravili školo i dobili izvrstnega učitelja, a to mnogim našim ljudem ni po godu, ki velijo, naj dete moje ovce pase namesti da v školo hodi. Revčeki ne znajo tega, da škola je vsacemu človeku jako potrebna, ki noče vse svoje žive dni vlek ostati. Nam je Bog jako dober, da imamo dobrega gosp. učitelja i dobrega gosp. župnika, ki vrlo dobro vsak svoje polje obdelujeta. — Zima je kod nas dolgo trpela, a ni bila huda, snega smo imeli le malo. Spomlad je jako lepa i ugodna; kopanje je prav lahko, oranje tudi tako. Sadje nam dobro obeča, vse cveté kot mleko; pozeblo ni dosedaj još nič, pa tudi imamo upanje, da ne bo; sveti Juraj nam je za to porok. Hude koze so se na več krajih prikazale, ki deco jako davijo, posebno na Bojanci i Marijinem dolu. Tudi od glada pri nas ljudje veliko trpijo. Debelka ni preveč draga, a kaj pomaga, ako je hektoliter po forintu, ki ga ubogi kmet nima. V Karlovcu je debelke hektoliter po 6 for., pšenica po 9 for., vino pri nas po 7 for. Velikonočne praznike smo v jako lepem vremenu obhajali, vesela je bila Aleluja!

Miko Požek, kmet.

Iz Stare vasi dolnje pri Št. Jerneju na Dolenskem. (*Javna zahvala.*) Kakor Vam je drage „Novice“ znano, nas je v tukajšnji vasi okoli 25 posestnikov pogorelo.

Hvala Bogu! Mili dobrotniki naše priljubljene domovine so nam radodarni na pomoč prihiteli in sam presvitli cesar Franc Jožef so nam blagovolili podeliti veliki dar s 1500 gold., pa tudi lepi dar 1400 gold. smo prejeli od sl. našega deželnega odbora. Hvala tisočkrat! Vrh tega naji veže dolžnost, prisrčno se zahvaliti tudi zavarovalni družbi „Donau-i“, pri kateri sva bila za 500 in 200 gold. zavarovana in od katere sva brez najmanjše opovire že na dan škodne cenitve odškodnino v popolnem znesku prejela. Prinesel je nama gospod od zavarovalne družbe, ko je prišel cenit škodo, denar že seboj, ter je naji v pričo župana in nekaj drugih gospodov ter tudi zastopnika asekurance izplačal. — Priporočava torej asekuranco „Donau“ vsem posestnikom in še posebno tistim, kateri so bili poprej, kakor mi dva, pri „Sloveniji“ zavarovani.

Matija Frančič. Ana Čertalič.

Iz Ljubljane. — Novi c. k. deželni predsednik vitez Káalina pl. Urbanov, ki je došel v Ljubljano 23. dne u. m., je skor celi teden, kakor je to že navada, sprejemal deputacije različnih civilnih, duhovnih in vojaških oblastnij in pa različna društva. Radoveden je bil vsak — se ve da — kako se bode obnašal in kaj bo govoril. Novi c. kr. deželni načelnik je že pred prihodom v Ljubljano mnogo moral slišati o strankah, ki ste v naši deželi, in o tem, da cesarski uradniki se eminentno vkvarjajo s politiko (in to menda najbolj iz pritožeb dr. Vošnjakovih in Pfeiferjevih v državnem zboru), kajti pri mnogih prilikah je povdarjal, da se ces. uradniki nimajo udeleževati s strančarskim rovarstvom, in da njegovo načelo je popolna objektiviteta, po kateri bode pri njem vselej tista stranka svoj prav dobila, ki bode prav imela. O „verfassung-i“ ni veliko govoril. Narodno stranko so razveselile te izjave gospoda predsednika; al po mnogih bridkih skušnjah, ki smo jih že doživeli, čakamo le, ali bodo lepe besede tudi dejansko se vresničile. Sistema sedanja in ozir na više gospode na Dunaji, ki so se sami po ministru Ungerju izrečno za strankarje proglasili, navdajata nas — naj nam gospod deželni predsednik za zeló ne vzame, da to očitno rečemo — s strahom, da ne bode mógel biti mož beseda. Kar se tiče znanja slovenskega jezika, je gospod predsednik o priliki, ko se mu je odbor „Matice slov.“ predstavil, objavil, da mu je materni jezik česki in da bivši nekđaj v Celji je s slovenskim ljudstvom mnogo se občil, al poslednja leta ni imel več prilike v slovenščini se vaditi; dostavil pa je, da se je lože jezika zopet navaditi, ki ga je človek že znal, kakor iznova se še le učiti jezika. Naj konečno omenimo še odgovora, ki ga je gospod predsednik dal na pozdrav strelcev na strelišči, rekši: „jaz nisem sicer strelec, al nadejam se, da bom vselej — pravo zadel“. Bodi si tako!

— (*Iz seje deželnega odbora 27. aprila.*) Deželni odbor je pritrdil, da se Matija Bartel v učiteljski službi na ljudski šoli Podgradom (v Mehovem) stalno nastavi, in da se dverazredni ljudski šoli v Žiréh in v Cirknici razširite v trirazredni z učiteljskimi plačami po 500, 450 in 400 gold. — Službo sekundarija v deželni bolnišnici je deželni odbor podelil dr. Josipu Kersniku. Sklenil je odbor tudi, da se govor primarija dr. Kar. Bleiweisa „o blaznih in blaznicah“, ki se ravno zdaj v „Novicah“ tiska, še v posebnih odtiskih razpošlje vsem županstvom in župnim uradom.

— (*Mestni odbor*) je po novih volitvah imel prvo sejo 26. aprila. Obširna obravnava v tej seji se je sukala okoli nakupa kolezijskega mlina in naprave mestnega kopališča. Kupnina znaša 9600 gold., pa

bode še družih 10.000 gold. treba, da se napravi tu kopel tako, kakor je nameravana. Narodni odborniki so gledé na slabe mestne finance nasvetovali, naj se naprava lastnega mestnega kopališča še odloži, ker dosedanje privatne kopeli zadostujejo. Al brez vspeha je bilo njihovo govorjenje in dokazovanje, ker 10 narodnih glasov je pokopalo 19 nasprotnih. — Taka pesem se tedaj zmirom poje „na rotovžu“!

— (V občnem zboru denarne pomočne družbe 28. aprila) je predsednik gosp. Iv. Horak omenil, da vkljub slabi kupčiji in pomankanja denarja je to društvo, ki je 1877. leta štelo 344 društvenikov, občevalo s 361.902 goldinarjev.

— (V občnem zboru ljudske kuhinje 28. aprila) je bil razglašen računski sklep te kuhinje od aprila lanskega do letošnjega, iz katerega je razvidno, da se je iz nje oddalo 29.025 celih, 48.381 pa polovičnih porcijonov, kruha pa 61.420 kosov.

— Lichtenturnova hiša na spodnjih Poljanah postane sirotišnica za deklice in se po sklepu gospoda knezoškofa dr. Pogačarja izroči v last usmiljenim sestram. Res, čas je bil že, da ta hiša se po volji ranjke blage posestnice obrne v dobrodelni namen; sklep gospoda knezoškofa, naznanjen v občnem zboru sv. Vincencijevega društva, je hvale vreden.

— (Trpljenje Kristusovo) se bode v mimičnih podobah predstavljalo v tukajšnjem gledališči od udov mestnega gledališča Celovškega. Podobe vredeje po najizvrstnejših mojstrih g. Ludovik Deutsch. Prva predstava bo v sredo ali četrtek; cena ostane, kakor navadno pri gledišču. Vstopnice se dobivajo od 10—12., in od 3—5. in ob 7. uri pri kasi; predstave se začno ob 8., in se končajo ob 10. uri zvečer. „Trpljenje Kristusovo“ se v lepih podobah začne danes predstavljati v gledališči in se bode predstavljalo celi teden od 8. do 10. ure zvečer. Da so te predstave izvrstne, priča nam „Kärnt. Volksst.“, ki poroča iz Celovca in Beljaka o „veliki in soglasni hvali“, s katero so bile te predstave ondi sprejete v zmirom natlačenih gledališči.

— Volitve v glavni odbor za obdelovanje močvirja (mahú) po novi postavi od 23. avg. 1877. so se začele vršiti. Ta glavni odbor ima obstati iz 15 odbornikov, med katerimi pošlje deželni odbor 1, občinski svet Ljubljanski 2, posestniki močvirskega okraja pa jih volijo 12, namestnikov pa 5. Kdor ima na močvirji 10.428 oralov zemlje, ima sam po sebi sedež in glas v tem odboru.

Posestniki skupine Brezovica, Dobrova, Log, Podsmreka in Vič so že 23. aprila volili prave možake: dr. Poklukarja, župana A. Kneza, Matija Remžkarja in Franceta Petriča, za namestnika pa Jak. Sojerja.

Posestniki skupine Trnovo, Karlovško predmestje, Gradišče in Štepanova vas volijo prihodnjo nedeljo 5. dne t. m. ob 10. uri v Ljubljani v mestni hiši. Oni nameravajo voliti župana Udmatskega Martina Bavdeka in posestnika Jožefa Babnika. Tudi to je jako dobra volitev.

Posestniki skupine Studenec, Dobrovec, Loka, Laniše, Orle, Pijava gorica, Tomišelj itd. imajo, in to po vsi pravici, največ zaupanja v posestnike: Martina Peruzzi-a v Lipah, ki se za korist močvirja že odnekadaj iskreno poganja, posestnika Jan. Gams-a iz Loke in Vinc. Ogorelca v Škofelci, ki vsi se odlikujejo z izglednim kmetovalstvom na močvirski zemlji.

Katera 2 odbornika in katerega namestnika nameravajo voliti posestniki skupine Vrhnika, Ligoj-

čanje, Vrdčani itd., ni nam še znano, to pa vemo da izvrstni gosp. Fr. Kotnik na Vrdu se nikako ne sme pogrešati v odboru, kakor bi tudi mestni odbor Ljubljanski, ne smel izpustiti g. Fr. Potočnika, ki je nedavno spisal dobro knjižico o močvirji, in pa gosp. P. Lasnika.

Ako ne bi imel gospod dr. Jos. Kozler že po svojem velikem posestvu virilnega glasú v odboru, naj bi sl. deželni odbor ne prezrl te izvrstne moči.

Volilci! zapomnite si, da na velikanski močvirski planjavi leži še mnogo zakopanega kruha, — da od Vas v to čisto novo komisijo poslani možje imajo odločilno besedo o prihodnjem gospodarstvu tega zemljišča. Zato ne dremajte o volitvah in volite zanesljive domačine, katerim je skrb za napredek kmetijstva in vaš lastni dobiček pri srcu. Kakor si boste postijali, tako boste ležali.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Zbor Dunajski in Ogerski zborujeta zopet, pogodba z Ogrji pa še zmirom tiči tam, kjer je tičala pred 2 letoma, in ne bodo dovršena do 15. junija, ko izteče čas Ogerskemu parlamentu. Brž ko ne do tistega časa prestane tudi vladstvo Auerspergovega in Tiszinega ministerstva. Potem utegne biti, da se pot ogladi za pogodbo na novi podlagi — na podlagi pragmatične sankcije. Razmere v cesarstvu našem so dandanes take, da celó „Pester Lloyd“ pravi, „da so podobne gospodarstvu človeka, ki je na kant prišel (Bankrotteur) in se vsak dan bliže do propada opoteka“. Ministri Dunajski in Ogerski vsakako hočejo izgotoviti pogodbo in nočejo provizorija, ali se jim pa bosta udala državna zbor?

O Rusko Turških zadevah. Situacija postaja vsak dan nevarnejša. S poravnanjem bo težko kaj, diplomatične razprave so se zopet zavlekle — nekoliko gotovo zato, ker ste bili glavni osebi, Bismark in Gorčakov, zboleli. Zdaj pa sta oba že na boljem. — Med tem so se zgodile sila važne premenbe. Velika kneza Mihail in Nikolaj sta imenovana za maršala. Zadnji odide s Carigrada, na njegovo mesto je za glavnega poveljnika postavljen general Todleben, za načelnika glavnega štaba pa knez Imeretinski. To pomenja, da se Rusije pripravlja na novo vojsko prav tako, kakor Angleška. Vojska je skoro neizgibljiva in Rusi imajo neki že povelje, brž ko jo Angleška napové, zasedi Carigrad in Bujukdere ter celó vjeti sultana, če bi Turčija nagnila se na stran Angleške. Enako odločno se pripravljajo Angleži ter pokladajo celó podmorske telegrafe do Carigrada, da bi bili v zvezi s tem mestom tudi, če bi jim Rusi kje pot prestrigli.

V Traciji in Rumeliji so se jeli vzdigati mohamedanci; ustaja je velika, kakih 25.000 jih je že na nogah in Rusi so imeli ž njimi že hude praske. Ustajniki se nabirajo večidel iz onih mohamedancev, ki so bili prej pobegnili v Carigrad in zdaj stradajo. Ker so pa dobro oboroženi, je gotovo, da jih podpirajo Angleži. Med ustajniki je tudi mnogo Grkov, najbrž onih, ki so se najprvo vzdignili proti Turčiji. Grki so pač še vedno nezanesljiv narod. Rusi bodo te ljudi že ugnali, ker so prijeli tudi Turško vlado, da jim pomaga pri tem.

Listnica vredništva. Gosp. M. M. v P.: Članek „Turki pred Dunajem“ smo mogli odložiti zarad premalo prostora; nadaljujemo ga kmalu.